

Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

<http://www.valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/659>

Jautājums	<i>Tas mani priecē vai Tas mani iepriecina?</i>
Atbilde	Abi teikumi ir pareizi. Abi vārdi – iepriecināt un priecēt – minēti gan „Latviešu literārās valodas vārdnīcā”, gan „Latviešu valodas vārdnīcā”, turklāt bez jebkādam norādēm, kas liecinātu par šo vārdu īpašu stilistisko nokrāsu, piemēram, ka tie būtu lietojami tikai sarunvalodā vai ar kādiem citiem ierobežojumiem. Vārda iepriecināt nozīme „Latviešu literārās valodas vārdnīcā” ir ‘panākt, ka (kāds) priecājas; izraisīt, sagādāt prieku (kādam)’. Piemēram, <i>Alvīnei pat patika divus vīra cilvēkus iepriecināt ar ēdienu dažādību un zināmu izsmalcinātību</i>. Arī „Latviešu valodas vārdnīcā” vārda iepriecināt nozīme ir skaidrota līdzīgi – ‘padarīt (kādu) priecīgu, sagādāt prieku (kādam); būt par cēloni, ka (kāds) priecājas, ir priecīgs’. Piemēram, <i>iepriecināt māti ar ziediem. Panākumi darbā iepriecina. Ekskursantus iepriecināja skaistā daba. Iepriecināt sirdi. Iepriecināt acis, skatienu</i> – būt skaistam, būt tādām, ko patīkami uzlūkot, skatīt. Vārda priecēt nozīme „Latviešu literārās valodas vārdnīcā” ir ‘izraisīt prieku (kādam)’. Piemēram, <i>Bija uzsnidzis pirmais sniegs. Kā allaž pirmais – tas priecēja, saviļņoja un noskaņoja uz pārdomām</i>. Parasti savienojumā ar „acis”, „sirds”, „prāts”: iedarbojoties uz uztveri, izraisīt prieku, arī, uztverot (ko), izjust prieku. Piemēram, <i>gleznas priecē acis. Priecē sirdi ar dziesmu</i>. „Latviešu valodas vārdnīcā” vārda priecēt nozīme ir ‘darīt (kādu) priecīgu; būt tādām, kas rada prieku’. Piemēram, <i>viņu priecē panākumi. Skaistā ainava priecē acis</i>. Tāpēc dažām par nevēlamu vārda priecēt lietojumu nav nekāda pamata. Jāpiebilst, ka ikvienam cilvēkam, īpaši prasmīgam un zinošam valodas lietotājam, ir sava valodas izjūta un izteikšanās stils – tāpēc cilvēki izvēlas atšķirīgus, taču nozīmes ziņā tuvus vai pat sinonīmiskus izteiksmes līdzekļus.
Avoti	<i>Latviešu literārās valodas vārdnīca</i>. 3. sēj. Atb. red. L. Ceplītis. Rīga : Zinātne, 1975, 336. lpp. <i>Latviešu literārās valodas vārdnīca</i>. 6₂ sēj. Atb. red. L. Ceplītis. Rīga : Zinātne, 1987, 368.–369. lpp.

Latviešu valodas vārdnīca. Red. D. Guļevska, I. Rozenštrauha, D. Šnē. Rīga :
Avots, 2006, 366., 876. lpp.

